

# Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/wystawy/13524,Koszalin-19451950-Historia-na-nowo-odkryta.html>  
27.02.2026, 22:22

## Koszalin 1945-1950. Historia na nowo odkryta

W 1945 r., pod hasłem: „Ruszajmy na Zachód! Do swoich wsi i miast! Po pracę i dostatek” na terenie Koszalina i powiatu rozpoczęła się akcja osadniczo-przesiedleńcza. Był to największy ruch migracyjny w dziejach miasta. Na podstawie decyzji Wielkiej Trójki podjętych w Jalcie i Poczdamie w 1945 r., m. in. Pomorze Zachodnie, zostało przyznane Polsce. Po zakończeniu II wojny światowej zasiedlenie tych ziem stało się pierwszoplanowym zadaniem władz polskich. Efekty akcji osadniczej zależały od równoległe prowadzonego wysiedlania Niemców.

Wystawa „Koszalin 1945-1950. Historia na nowo odkryta” dotyczy wprawdzie wybranego regionu, ale może doprowadzić do wniosków o charakterze generalnym. Odnajdujemy tu bowiem ludzi, którzy w niezwykle trudnych warunkach bytowych przystąpili do budowy nowego domu w miejscu kulturowo dla nich obcym. Towarzyszyło temu mozolne tworzenie więzi międzyludzkich i dobrosąsiedzkich oraz osvajanie nowej przestrzeni. Widoczny jest więc etos pionierski. Obok tej grupy przedstawiono osoby, które nie tylko stawiały opór, ale próbowały czynnie przeciwstawić się nowym władzom kraju, ponosząc tego tragiczne konsekwencje. Przede wszystkim zderzenie „młodych, gniewnych” z nadmiernie rozbudowanym, represyjnym aparatem bezpieczeństwa miało swój dramatyczny epilog. Na ekspozycji zaprezentowano sylwetki zarówno ofiar, jak i katów z nadzieją, że skłoni to Odbiorcę do refleksji nad przeszłością i jej ludzkim wymiarem.

Wystawa „Koszalin 1945-1950. Historia na nowo odkryta” powstała we współpracy Archiwum Państwowego w Koszalinie, Muzeum w Koszalinie oraz Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Szczecinie. Dzięki bezinteresownej pomocy wielu instytucji i osób prywatnych, które przekazały eksponaty oraz pamiątki rodzinne, treściom w nich zawartym nadano interesującą formę.

Kontakt:

Edyta Wnuk, tel. (094) 342 85 37, e-mail: [edyta.wnuk@ipn.gov.pl](mailto:edyta.wnuk@ipn.gov.pl)

## PLIKI DO POBRANIA

[\(pdf, 4.73 MB\)](#)

